

В. А. Давидова,
аспірант кафедри державознавства і права,
Національна академія державного управління при Президентові України

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.21.122

ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО АСПЕКТУ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СИСТЕМІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

V. Davydova,
postgraduate student of the department of the Studies of the State and Law
of National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

CONCEPT OF ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECT OF DELEGATION OF POWERS IN THE SYSTEM OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN UKRAINE

Статтю присвячено теоретичним проблемам визначення сутності поняття організаційно-правового аспекту делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування. Розкрито зміст організаційної та правової складової наведеного поняття, оскільки здійснення переходу від теоретичної категорії "аспект" до поняття організаційно-правовий аспект делегування повноважень у системі місцевого самоврядування дозволяє у структурі організаційно-правового аспекту виокремити дві складові: правову як сукупність норм права, що регулюють делегування повноважень у системі місцевого самоврядування та організаційну як сукупність інституцій й організаційних дій (процедур). Досліджено сутність "організаційно-правового аспекту" як окремої категорії державного управління. Визначено проблемні моменти й особливості правового регулювання та організаційно забезпечення процесу делегування в системі місцевого самоврядування.

The research paper deals with the theoretical problems of determination of the essence of the concept of organizational and legal aspect of delegation of powers in the system of local self-government bodies. The research objective is to analyze the theoretical and methodological principles of the organizational and legal aspect of delegation of powers in the system of local self-government bodies in Ukraine. The content of the organizational and legal component of the given concept is revealed. The essence of the "organizational and legal aspect" as a separate category of administrative law is explored. The problem points and peculiarities of organizational support for the delegation process in the system of local self-government are determined. It is noted that the organizational and legal aspect of delegation of powers in the system of local self-government bodies includes a set of elements of the organizational, functional, regulatory component of the administrative activity of the subjects of the delegation relations, and are provided by external conditions — the legal environment. It was pointed out that the organizational and legal aspect of delegation of powers in the field of local self-government reveals a number of principles that underpin

the expediency of choosing a delegation model. Such principles may include: the principle of rational distribution and use of resources and efforts to fulfil a certain function; the principle of complexity, which involves simultaneous contractual formalization of the delegation of powers with the transfer of material and technical potential for their practical implementation; the principle of purposefulness manifested through the vision of the ultimate goal, which is achieved by the local self-government body to which the powers were delegated. It was stated that the organizational and legal aspect of delegation of powers allows practical implementation of the theoretical concept of delegation relations under the condition of determination of the conditions and mechanisms for the implementation of such relations, and this involves the conclusion of the relevant agreement or the development of a different form of legitimizing the relations between non-subordinated public authorities.

Ключові слова: організаційно-правовий аспект, відносини делегування, делегування повноважень, система місцевого самоврядування, органи місцевого самоврядування.

Key words: organizational and legal aspect, delegation relations, delegation of powers, local self-government system, local self-government bodies.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Розвиток місцевого самоврядування пов'язаний із пошуком нових моделей та форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також органами місцевого самоврядування між собою в процесі реалізації територіальною громадою права на самоврядування. Для того, щоб реалізація цього права мала найбільший ефект необхідно виконати одразу декілька вимог, створивши належну сукупність організаційних зв'язків та структур та закріпивши механізм їх функціонування на законодавчому рівні. В такий спосіб відбуватиметься практичне закріплення розроблених на теоретичному рівні інструментів забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в процесі реалізації ними своїх повноважень. Право на місцеве самоврядування не обмежується та на законодавчому рівні, а також не містить вичерпний перелік дій та управлінських можливостей щодо його здійснення, не обмежується та не визнається єдино можливий спосіб його практичного втілення. Тобто законодавець дає широкі можливості територіальній громаді та органам місцевого самоврядування, але така широта можливостей потребує все ж таки певного впорядкування щодо визначення основних засад функціонування самої системи місцевого самоврядування. Така визначеність полягає в створенні відповідного правового поля, в межах якого органи місцевого самоврядування отримують можливість розробляти власні кроки з реалізації програм місцевого розвитку та заходів спрямованих на задоволення потреб громади. Такі дії засадничого характеру з боку законодавця характеризуються як організаційно-правове забезпечення та є надзвичайно складним комплексом управлінських дій. Саме тому, в умовах реформування системи місцевого самоврядування організаційно-правовий аспект реалізації повноважень органів місцевого самоврядування набуває найбільшої актуальності як на практичному, так і на теоретичному рівні.

СТУПІНЬ НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ТЕМИ

Проблематика теоретичного обґрунтування організаційно-правового забезпечення здійснення місцевого самоврядування набула широкого поширення в працях вітчизняних та закордонних вчених. Особливо активно останнім часом досліджується дане питання в контексті відносин делегування в системі місцевого самоврядування. З цієї проблематики найбільш слушними можуть вважатися результати досліджень проведених А.І. Берлач, В.Л. Грохольським, О.О. Дармограєм, Т.О. Колодізєвою, А.Р. Лещух, А.О. Новак, Д.В. Приймаченко та іншими.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є аналіз теоретично-методологічних засад організаційно-правового аспекту делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування в Україні.

ВИКЛАД МАТЕРІАЛУ

Теоретична площина процесів забезпечення реалізації права на місцеве самоврядування надзвичайно складна, оскільки пов'язує в собі не лише модель організації управлінської діяльності органами самоврядування, але і покликана вирішувати питання меж та широти здійснення повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх взаємного делегування та розподілу. Теоретична площина проблематики реалізації права на місцеве самоврядування обтяжена вирішенням проблем делегування не лише в системі відносин "держава-територіальна громада", але і за вертикаллю самого місцевого самоврядування.

Якщо практично механізми, особливості та способи реалізації делегування повноважень закріплюється в нормативно-правових актах, то теоретичне підґрунтя для цього формується на рівні доктринального розуміння проблеми передачі повноважень в системі місцевого самоврядування, яка фактично позбавлена чіткої

Таблиця 1. Сутність процесу делегування повноважень

Автор	Делегування повноважень – це
Любченко П.М. [7]	специфічний спосіб надання повноважень, при якому один орган покладає на інший обов'язок і надає йому на визначений або невизначений час право вирішувати питання, віднесені до компетенції першого органу
Дармограй О.О. [4]	передача одному органу або структурній одиниці одного й того ж органу, з волі іншого органу або керівника, частини закріплених за ним повноважень
Новак А.О. [8].	спосіб децентралізації публічної влади, наближенню механізму надання публічних послуг до громадян та підвищення ефективності управління, за умови найбільш повного та ефективного виконання функцій і завдань муніципальної влади
Сторожук І.П. [10]	надання повноважень на певний час із збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до власного виконання
Бублик Г.В. [2]	процес передачі власних повноважень делегуючого суб'єкта делегованому суб'єкту, заснований на вільному волевиявленні обох суб'єктів делегування, а також укладенні адміністративного договору для оформлення цих правовідносин

ієрархії та відносин підпорядкування. От саме через таку особливість і відмінність делегування в системі місцевого самоврядування від делегування між органами державної влади та місцевого самоврядування і постає необхідність більш ґрунтовного дослідження на теоретичному рівні тих проблем, які можуть виникати і зашкоджувати ефективності здійснення місцевого самоврядування. Для цього на доктринальному рівні і розробляється термінологічний інструментарій, а також концептуалізується сама категорія "організаційно-правовий аспект" стосовно аналізованого нами феномену делегування повноважень між різними органами місцевого самоврядування в Україні.

Без розуміння сутності організаційно-правового аспекту будь-якого явища в адміністративно-правовій науці не можливо побудувати ефективну правову конструкцію та закріпити на законодавчому рівні дієві інструменти її практичної реалізації. Щодо механізму делегування повноважень від одного суб'єкта місцевого самоврядування до іншого, то тут слід розуміти що організаційно-правовий аспект включає в себе пошук шляхів легітимізації відносин між різними за своїм правовим статусом та як правило за сферою свого впливу суб'єктів місцевого самоврядування. Легітимізація відносин між такими суб'єктами повинна передбачати наявність різних за своєю структурою інструментів але їх характер має бути диспозитивним й ґрунтуватися на договірних засадах. Неможливо і не коректно запроваджувати імперативні механізми делегування повноважень закріплюючи їх обсяг та спосіб передачі на законодавчому рівні. На нашу думку, правове оформлення відносин в сфері делегування повноважень між суб'єктами місцевого самоврядування повинно відбуватися рамково, тобто повинні передбачатися лише можливі шляхи та способи реалізації права на делегування. Іншими словами органам місцевого самоврядування гарантується право та надається можливість на здійснення місцевого самоврядування у спосіб, який в найбільшій мірі відповідає інтересам територіальної громади. В рамках таких можливостей органи самоврядування наділяються повноваженнями щодо самостійного вибору конкретного способу передачі повноважень іншому органу місцевого самоврядування, але так щоби цей спосіб не суперечив законодавству та не порушував право територіальної громади.

Враховуючи це доцільно виділити та окремо проаналізувати сутність категорій "організаційно-правовий аспект" та "організаційно-правового аспекту делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування", що дасть розуміння теоретичних можливостей для пошуку найбільш ефективної практичної форми законодавчого закріплення та/або оформлення відносин між суб'єктами місцевого самоврядування в сфері делегування їх повноважень.

Загалом, адміністративно-правова наука не визначає категорію "організаційно-правовий аспект". Натомість існує поняття "організаційно-правове забезпечення", яке означає сукупність різних нормативів, стандартів здійснення певних адміністративних дій та реалізації функцій, законодавчих актів, елементів адміністрування та організаційного підпорядкування, які утворюють єдине середовище реалізації суб'єктом адміністративних відносин власних завдань та функцій. В свою чергу, організаційно-правовий аспект уявляється нам скоріше певним сегментом процесу делегування повноважень як самостійно досліджуваного об'єкту. Уявляючи собі відносини делегування, як самостійний керований об'єкт з боку суб'єктів, які вступають у такі відносини, ми повинні розуміти, що сам розвиток таких відносин залежить від низки факторів. Сукупність цих факторів, умов реалізації делегування, а також особливості їх реалізації поєднуються в організаційно-правовий аспект.

На думку А.Р. Лещуха, організаційно-правовий аспект уособлюється в якості "планування, координації, контролю і моніторингу створення чітко структурованої системи" суб'єктів органів місцевого самоврядування між якими відбувається делегування повноважень [6, с. 78]. Тобто вчений робить акцент на тому, що для делегування необхідно спершу створити визначене коло суб'єктів, між якими таке делегування буде відбуватися. Це є вихідною умовою для подальшої реалізації організаційних, нормативно-правових, методологічних елементів відповідних відносин. Враховуючи те, що організаційно-правовий аспект передбачає одночасне існування засобів та інструментів впорядкування та систематизації процесу делегування та в той же час є сукупністю заходів, зміст яких полягає в координації делегування, як одного з проявів існування системи місцевого самоврядування, слід зауважити на тому, що він повинен розглядатися в динаміці, а не в статичності, як категорія позначального характеру.

Тобто організаційно-правовий аспект може ідентифікуватися як напрям дослідження або теоретико-методологічного обґрунтування природи та змісту певного адміністративно-правового явища. В нашому випадку — відносин делегування повноважень в системі місцевого самоврядування в Україні.

Якщо подивитися на зв'язку "організаційного" та "правового" елементів досліджуваної категорії, то доцільно навести точку зору В.Л. Грохольського, який робить акцент на тому, що організаційний аспект будь-якого адміністративно-правового явища пов'язаний із реалізацією певної управлінської функції, і спрямовується на "досягнення злагодженості й узгодженості всіх дій і елементів системи, раціональної організації функціонування та оптимальної структури діяльності" [3, с. 139—140]. Науковець веде мову про організаційну функцію суб'єктів місцевого самоврядування, яка при реалізації ними владних повноважень, проявляється через делегування повноважень.

А.І. Берлач, аналізуючи проблему організаційно-правового забезпечення того чи іншого явища відзначає необхідність дослідження обох складових: організаційної та правової. Їх поєднання розкривається через створення певних "нормативно-правових, матеріально-технічних, фінансових, кадрових, інформаційних та оперативних заходів, дій, операцій" спрямованих на створення умов, забезпечення можливостей для реалізації управлінської функції та трансформації отриманого результату в вирішення конкретної управлінської задачі [1, с. 26]. Така точка зору науковця вимагає врахування особливостей самого процесу делегування для розуміння сутності організаційно-правового аспекту його здійснення. Не вдаючись у ґрунтовний аналіз дефініції "делегування повноважень в системі місцевого самоврядування", доцільно навести низку ключових, на наш погляд, визначень які даються різними вченими та розкривають основний зміст аналізованих відносин (табл. 1).

Наведений перелік визначень процедури делегування дають нам змогу встановити, що організаційно-правовий аспект такого процесу, який здійснюється між органами місцевого самоврядування репрезентує сукупність рішень суб'єктів таких відносин, втілених у відповідному організаційному інструментарії, закріпленому та забезпеченому відповідними нормативно-правовими актами.

З цього приводу слушною є точка зору Д.В. Приймаченка, який вказує на те, що організаційно-правовий аспект є сукупністю "дій, заходів та механізмів, які мають непроцесуальний характер впливу та спрямовуються на досягнення максимальної ефективності в реалізації суб'єктом публічної влади власних завдань" [9, с. 62]. Це визначення є слушним, що правда слід не погодитися з Д.В. Приймаченко, стосовно не процесуального характеру наведеного вище явища, оскільки самі відносини делегування передбачають певну динаміку та послідовність дій, що так чи інакше охоплюється розумінням процесу.

У цьому контексті слушною є також позиція Т.О. Колодізевої, стосовно того, що організаційно-правовий аспект при відносинах делегування розкривається через функціональну підсистему суб'єктів, що є сторонами відносин делегування. Оскільки основна мета деле-

гування є підвищення ефективності реалізації управлінської функції конкретного суб'єкта відносин, то цілком логічним вбачається представити організаційно-правовий аспект такого делегування через сукупність функціональної спроможності суб'єкта, якому делеговані повноваження виконати їх більш ефективно [5, с. 255]. Такий підхід є цілком логічним та демонструє, що делегування повинно відбуватися на принципах раціональності функціонального навантаження та ресурсного забезпечення, а також повноти виконання завдань органами місцевого самоврядування. Тобто організаційно-правовий аспект делегування повноважень повинен розкривати відповідь на питання чому відбувається передача повноважень від одного органу місцевого самоврядування на інший. А теоретико-методологічна значущість цієї категорії в такому випадку проектуватиметься на вирішення проблеми існуючої системи розподілу повноважень та існуючого організаційно-правового забезпечення реалізації права на місцеве самоврядування.

Узагальнюючи наведені вище точки зору, доцільно зауважити на такому:

— по-перше, організаційно-правовий аспект будь-якого адміністративно-правового явища, означає, що об'єкт дослідження піддано аналізу на предмет організаційних зв'язків, структури та механізмів функціонування, які закріплені на рівні нормативно-правових актів та є статичними передбачуваними умовами розвитку аналізованого явища;

— по-друге, делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування в Україні це надзвичайно динамічний процес, але він повинен забезпечуватися комплексом статичних вихідних умов, через що і розкривається правова складова досліджуваної категорії;

— по-третє, організаційно-правовий аспект делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування включає в себе сукупність елементів організаційної, функціональної, нормативної складової управлінської діяльності суб'єктів відносин делегування, а забезпечуються зовнішніми умовами — правовим середовищем. Іншими словами, організаційно-правовий аспект досліджуваного явища демонструє ступінь відповідності внутрішнього устрою процесу делегування завданням та функціям реалізації яких покладена на органи місцевого самоврядування.

Крім цього, саме організаційно-правовий аспект у відносинах делегування дає змогу на теоретичному рівні розкрити та дослідити утилітарність або невідповідність реаліям реалізації місцевого самоврядування сукупність елементів організаційної та функціональної складових суб'єктів, що приймають участь в передачі повноважень. Наприклад, теоретичний рівень пізнання відносин делегування дає змогу стверджувати, що їх організація повинна відбуватися виключно у встановлених законодавством межах, але не мати при цьому якісь заздалегідь розроблені шаблони чи алгоритми. Межі визначаються з метою недопущення порушень органами місцевого самоврядування інтересів територіальної громади під час делегування понова день одним органом іншому.

Загалом, феномен делегування повноважень у системі місцевого самоврядування є певною новелою з

точки зору вітчизняної адміністративно-правової науки. Тривалий час мова йшла лише про делегування повноважень від органу державної влади на рівень органу місцевого самоврядування. Але розвиваючи місцеве самоврядування та запроваджуючи нові форми територіальної організації влади, зокрема об'єднані територіальні громади, цілком логічно виникає необхідність теоретичного обґрунтування та практичного втілення і такої моделі делегування — від одного органу місцевого самоврядування на інший.

Досліджуючи теоретико-методологічну природу організаційно-правового аспекту делегування між органами місцевого самоврядування видається важливим наголосити на необхідності певного оформлення таких відносин у спосіб, який би відповідав рівнозначності статусу органів, що вступають у відносини делегування. І якщо правова складова аналізованого адміністративно-правового феномену уявляється нам в способі та межах законодавчого закріплення самої можливості делегувати повноваження, як невід'ємної складової права органу місцевого самоврядування на здійснення власних повноважень, то організаційна складова — в моделі практичної реалізації делегування. Адміністративно-правова доктрина в цій сфері не розробила більш ефективного інструменту ніж договірні відносини між органами місцевого самоврядування, змістом яких є не лише передача повноважень, але кооперація зусиль на виконання програм розвитку територіальної громади. Специфіка відносин делегування на такому рівні полягає ще і в тому, що суб'єкт делегування передає повноваження по розвитку та управлінню певною конкретною територією, але не обов'язково органу місцевого самоврядування, який охоплює своїм управлінським впливом адміністративно-територіальну одиницю до складу якої входить територіальна громада підпорядкована суб'єкту делегування. Тобто не відбувається класична передача повноважень з одного рівня ієрархії на інший, оскільки сама по собі ієрархічна побудова таких органів відсутня.

Важливо також зауважити і на тому, що організаційно-правовий аспект делегування повноважень в сфері місцевого самоврядування розкриває низку засадничих принципів, на яких ґрунтується доцільність вибору моделі делегування. Такими принципами можуть бути:

- принцип раціональності розподілу та використання ресурсів і зусиль на реалізацію певної функції. За умови, якщо виконання тієї чи іншої функції іншим органом місцевого самоврядування (на користь територіальної громади від органу місцевого самоврядування якої здійснюється таке делегування) відбуватиметься із меншими ресурсними витратами, то такі повноваження доцільно делегувати на договірних засадах;

- принцип комплексності. Він передбачає одночасне договірне закріплення делегування повноважень із передачею матеріально-технічного потенціалу на їх практичне здійснення;

- принцип цілеспрямованості. Він розкривається через уявлення кінцевої мети, яка досягається органом місцевого самоврядування якому були делеговані повноваження але за рахунок ресурсного та організаційного потенціалу суб'єкту делегування (носія делегованого) повноваження.

Таким чином, організаційно-правовий аспект делегування повноважень дає змогу на практиці реалізувати теоретичну концепцію відносин делегування за умови детермінації умов та механізмів реалізації таких відносин. Це передбачає укладання відповідного договору або розробки іншої форми легітимізації відносин між непідпорядкованими суб'єктами публічної влади.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки проведеного аналізу слід перш за все звернути увагу на доцільність термінологічної визначеності дефініції "організаційно-правовий аспект делегування повноважень у системі органів місцевого самоврядування в Україні", під яким слід розуміти сукупність рішень органів місцевого самоврядування, втілених у відповідному організаційному інструментарії, закріпленому та забезпеченому відповідними нормативно-правовими актами які регламентують об'єм та спосіб передачі одним органом і реалізації іншим делегованих повноважень.

Адміністративно-правова доктрина не виробила кінцевого бачення стосовно того, який саме зміст організаційних та правових інструментів і механізмів повинен мати інститут делегування повноважень в системі місцевого самоврядування. Встановлено, що імперативне закріплення передачі повноважень не є доцільним, так само як не є доцільним апріорне делегування повноважень від органу місцевого самоврядування територія підпорядкування якого менша за територію підпорядкування органу якому передбачається делегувати повноваження. Видається що організаційний елемент відносин делегування в аналізованій системі є первинним по відношенню до правового, оскільки необхідним є теоретико-методологічне забезпечення самого процесу делегування, а вже потім видається доцільним пошук форми його практичної легітимізації (угода, договір, меморандум тощо).

Загалом цілком природним є висновок стосовно того, що дослідження сутності та природи відносин делегування в системі місцевого самоврядування доцільно проводити перш за все на рівні теоретичного сприйняття та методологічного забезпечення відносин двох рівнів за своїм статусом суб'єктів. У такому випадку необхідним є подальша теоретизація результатів дослідження організаційно-правового аспекту відносин делегування, як окремої категорії адміністративного права.

Література:

1. Берlach A.I. Правове та організаційне забезпечення діяльності органів публічної адміністрації в умовах виникнення надзвичайних ситуацій / A.I. Берlach // Юридичний науковий журнал. — 2013. — № 1. — С. 24—28.

2. Бублик Г.В. Делегування повноважень місцевими органами влади: організаційно-правовий аспект: автореферат дис. к. ю. н.; спеціальність 12.00.07 — теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. — К.: Київський національний економічний університет, Київ, 2005. — 16 с.

3. Грохольський В.Л. Організаційна функція в управлінні спеціальними — ми підрозділами по боротьбі з

організованою злочинністю / В.Л. Грохольський // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. — № 4. — 2003. — С. 138—144.

4. Дармограй О.О. Делегування повноважень — важлива складова розвитку стилю державно-управлінської діяльності / О.О. Дармограй // Державне управління: теорія та практика. — 2012. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_13

5. Колодізева Т.О. Моделювання організаційного забезпечення функціонування логістичних систем промислових підприємств / Т.О. Колодізева, Г.С. Панасьянц // Бізнес Інформ. — 2012. — № 10. — С. 254—259.

6. Лещух А.Р. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері профілактики адміністративних правопорушень: організаційно-правове забезпечення: монографія / А.Р. Лещух. — Львів: ЛьвДУВС, 2012. — 292 с.

7. Любченко П.М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування / П.М. Любченко. — Х.: ТОВ "Модель Всесвіту", 2001. — 224 с.

8. Новак А.О. Окремі питання визначення правової природи делегованих повноважень органів місцевого самоврядування / А.О. Новак // Державне будівництво та місцеве самоврядування. — 2014. — Вип. 27. — С. 173—186.

9. Приймаченко Д.В. Співвідношення понять "організаційне забезпечення судів", "організаційне управління в судах" та "судове управління" / Д.В. Приймаченко, Р. Ігонін // Слово Національної школи суддів України. — 2013. — № 1. — С. 57—66.

10. Сторожук І.П. Організаційно-правове забезпечення принципів місцевого управління: автореферат дис. к. ю. н.; спеціальність 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2010. — 22 с.

References:

1. Berlach, A.I. (2013), "Legal and Organizational Support of the Activity of Public Administration Bodies in the Conditions of Emergencies", Yurydychni naukovy zhurnal. vol. 1, pp. 24—28.

2. Bublyk, H.V. (2005), "Delegation of Powers by Local Authorities: Organizational and Legal Aspect", Ph.D. Thesis, Law, Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.

3. Hrokholskyi, V.L. (2003), "Organizational Function in the Management of Special Units for Combating Organized Crime", Visnyk Odeskoho instytutu vnutrishnikh sprav, vol. 4, pp. 138—144.

4. Darmohrai, O.O. (2012), "Delegation of Powers - an Important Component of the Development of the Public Administration Activity Style", Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka, vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_13 (Accessed 4 Aug 2018).

5. Kolodizieva, T.O. and Panasiants, H.S. (2012), "Modeling of Organizational Support for the Functioning of Logistic Systems of Industrial Enterprises", Biznes Inform, vol. 10, pp. 254—259.

6. Leschukh, A.R. (2012), Diialnist orhaniv mistsevoho samovriaduvannia u sferi profilaktyky administratyvnykh

pravoporushen: orhanizatsiino-pravove zabezpechennia [Activities of Local Self-Government Bodies in the Field of Prevention of Administrative Offenses: Organizational and Legal Support], LvDUVS, Lviv, Ukraine.

7. Liubchenko, P.M. (2001), Kompetentsiia subiektiv mistsevoho samovriaduvannia [Competence of Subjects of Local Self-Government], Model of the Universe LLC, Kharkiv, Ukraine.

8. Novak, A.O. (2014), "Some Issues Determining the Legal Nature of Delegated Powers of Local Self-Government Bodies", Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia, vol. 27, pp. 173—186.

9. Pryimachenko, D.V. and Ihonin, R. (2013), "Correlation between the Concepts of "Organizational Provision of Courts", "Organizational Management in Courts" and "Judicial Administration", Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy, vol. 1, pp. 57—66.

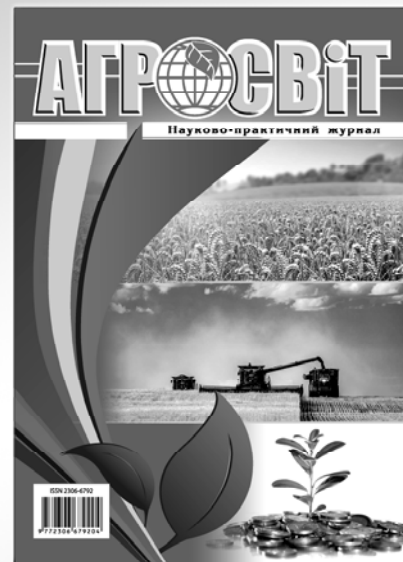
10. Storozhuk, I.P. (2010), "Organizational and Legal Support of the Principles of Local Government", Ph.D. Thesis, Law, Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2018 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІКИ**

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію "Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика" кандидата наук з державного управління Гбур Зоряни Володимирівни*

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.21.128

Review to the monograph "Public Administration of Economic Security of Ukraine: Theory and Practice" Candidate of Sciences in Public Administration Zoryana Volodymyrivna Hbur

Монографічна праця З.В. Гбур присвячена сучасній актуальній проблемі — дослідженню багатофункціональних проблем економічної безпеки.

У монографії досліджується широке коло питань, що стосуються концепцій національної безпеки. Автором запропоновано власне бачення структури та основних положень концепції економічної безпеки та інституційного забезпечення економічної безпеки.

У монографії досліджено розвиток поняття "економічна безпека", визначено поняття "економічної безпеки держави", концептуальні засади економічної безпеки держави. Запропоновано нові підходи та моделі до визначення й оцінки рівня економічної безпеки держави, організаційного та інституційного забезпечення економічної безпеки на національному рівні.

Монографія складається з передмови, п'яти розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі "Теоретико-методичні засади державного управління економічною безпекою" автор розглядає питання визначення категорій "безпека", "загроза", "національні інтереси", "державне управління" та інших, що складають понятійно-категоріальний апарат дисциплін "Теорія економічної безпеки", "Теорія національної безпеки", "Основи економічної теорії", "Теорія державного управління" тощо.

Другий розділ "Оцінка та регулювання рівня економічної безпеки" присвячений дослідженням економічної безпеки як одної із складових забезпечення національної безпеки України та методології оцінювання забезпечення економічної безпеки. На підставі досліджень автор пропонує власні критерії оцінки економічної безпеки. Також досліджено стан економічної безпеки України за період 2013 — 2017 рр. за складовими економічної безпеки.

У третьому розділі "Характеристика дестабілізуючих чинників внутрішнього середовища економічної безпеки" досліджено інструменти державного управління економічною безпекою та чинники внутрішнього середовища, що впливають на економічну безпеку держави. Зокрема досліджено вплив на економічну безпеку країни рейдерства та корупції як чинників внутрішнього середовища.

У четвертому розділі "Аспекти формування заходів протидії дестабілізуючим чинникам зовнішнього середовища та їх впливу на економічну безпеку" проаналізовано основні ризики та загрози фінансовій безпеці держави, а також гібридні загрози в умовах гібридної війни з Росією, анексії Криму та протистояння на Сході України, досвід розвинених країн у забезпеченні економічної безпеки держави та можливість його імплементації у вітчизняну практику.

У п'ятому розділі "Модель підвищення ефективності управління економічної безпеки України", який є заключним, автор описує власне бачення інституційного забезпечення економічної безпеки України, пропонує напрями удосконалення організаційного механізму забезпечення економічної безпеки України та концептуальну модель механізму державного управління економічною безпекою.

Кожний розділ монографії завершують висновки, які відображають результати виконаного дослідження.

Рецензована монографія, безперечно, заслуговує високої оцінки і займе достойне місце серед досліджень у галузі теорії економічної безпеки та державного управління. Її результати можуть бути використані при викладанні курсів "теорія економічної безпеки", "теорія національної безпеки", "державне управління в галузі економічної безпеки", а також у теоретичних дослідженнях з проблем економічної та національної безпеки у сфері державного управління.

Рецензент вважає, що монографія З.В. Гбур за своїм науковим рівнем, обсягом та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України і рекомендується до друку як сучасна наукова праця в галузі державного управління, публічного управління та врядування.

Рецензент:

О.Л. Валуєвський, доктор наук з державного управління, провідний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень

Reviewer:

O. Valevsky, Doctor of Science in Public Administration, leading researcher, National Institute for Strategic Studies

* Гбур З.В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика: монографія / З.В. Гбур. — Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня "Рута", 2018. — 408 с.

Monograph of Z.V. Hbur is devoted to the current actual problem — the study of multifunctional issues of economic security.

In the monograph, the author investigates a wide range of issues relating to the concepts of national security, the author proposes own vision of the structure and basic provisions of the concept of economic security and institutional security of economic security.

The monograph explores the development of the concept of "economic security", defines the concept of "estate economic security", conceptual foundations of state economic security. New approaches and models for the definition and evaluation of the level of state economic security, organizational and institutional provision of economic security at the national level are proposed.

The monograph consists of a preface, five sections, conclusions and a list of sources used. In the first section "Theoretical and methodological principles of state management of economic security" the author considers the definition of the categories "security", "threat", "national interests", "state administration" and others that make up the conceptual and categorical apparatus of disciplines "Theory of economic security"; "Theory of national security", "Fundamentals of economic theory", "Theory of public administration", etc.

The second section, "Assessment and regulation of the level of economic security" is dedicated to the study of economic security as one of the components of ensuring the national security of Ukraine and the methodology for assessing the provision of economic security. Based on research, the author presents own criteria for assessing economic security. The author also studies the state economic security of Ukraine for the period from 2013 to 2017 for the components of economic security.

The third section "Characteristic of destabilizing factors of the internal environment of economic security", the author examines the tools of state management of economic security and factors of the internal environment, affecting the economic security of the state. In particular, the impact on the country's economic security of raiding and corruption, as factors of the internal environment, has been studied.

In the fourth section "Aspects of forming measures to counteract destabilizing factors of the environment and their impact on economic security", the main risks and threats to the country's financial security, as well as hybrid threats in the conditions of the hybrid war with Russia, the annexation of the Crimea and confrontation in the East of Ukraine, the experience of the developed countries in ensuring the economic security of the state and the possibility of its implementation in domestic practice.

In the fifth section, "The model for increasing the efficiency of economic security management in Ukraine", which is the final one, the author describes his own vision of the institutional provision of Ukraine's economic security, proposes ways to improve the organizational mechanism for ensuring Ukraine's economic security and the conceptual model of the state governance mechanism for economic security.

Each section of the monograph completes the conclusions, which reflect the results of the study.

The reviewed monograph undoubtedly deserves high rank and will take a worthy place among studies in the field of economic security and public administration. Its results can be used in teaching the courses "theory of economic security", "the theory of national security", "state management in the field of economic security", as well as in theoretical studies on the issues of economic and national security in the field of public administration.

The reviewer believes that the monograph of Z.V. Hbur in its scientific level, volume and design fully meets the requirements of the Ministry of Education and Science of Ukraine and is recommended for publication as a modern scientific work in the field of state administration, public administration and management.